

บทที่ 4

ผลการทดลอง

- เชื้อรา *Fusarium oxysporum* ที่รวบรวมได้จากแหล่งต่างๆ โดยได้รับความอนุเคราะห์จากสถาบันต่างประเทศ ทั้งหมดมี 11 formae speciales ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 Formae speciales ของเชื้อรา *F. oxysporum* และพืชอาศัยที่ใช้ในการทดลอง

Formae speciales	พืชอาศัย
<i>adzukicola</i>	ถั่วอะซูกิ (<i>Vigna agularis</i>)
<i>asparagi</i>	หน่อไม้ฝรั่ง (<i>Asparagus officinalis</i> L.)
<i>cucumerinum</i>	แตงแคนตาลูป (<i>Cucumis melo</i> L.var. <i>Camtalupensis</i>)
<i>cyclaminis</i>	ไซคลาเมน (<i>Cyclamen</i> sp.)
<i>gladioli</i>	แกลดิโอลัส (<i>Gladiolus hybrida</i>)
<i>lycopersici</i> race 1	มะเขือเทศ (<i>Lycopersicon esculentum</i> Mill)
<i>lycopersici</i> race 2	มะเขือเทศ (<i>L. esculentum</i> Mill)
<i>radicis - lycopersici</i>	มะเขือเทศ (<i>L. esculentum</i> Mill)
<i>nicotianae</i>	ยาสูบ (<i>Nicotiana tabacum</i> L.)
<i>phaseoli</i>	ถั่วแขก (<i>Phaseolus vulgaris</i> L.)
<i>raphani</i>	ผักกาดหัวจีน (<i>Raphanus sativus</i> L.var. <i>longipinnatus</i>)

หมายเหตุ : เชื้อรา formae speciales *lycopersici* race 1, *lycopersici* race 2 และ *radicis - lycopersici* เป็นเชื้อราที่ได้รับมาจาก คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัย Kinki ประเทศญี่ปุ่น ส่วนเชื้อที่เหลือได้รับมาจากคณะ Bioresources มหาวิทยาลัย Mie ประเทศญี่ปุ่น

2. การสกัดดีเอ็นเอจากเชื้อรา

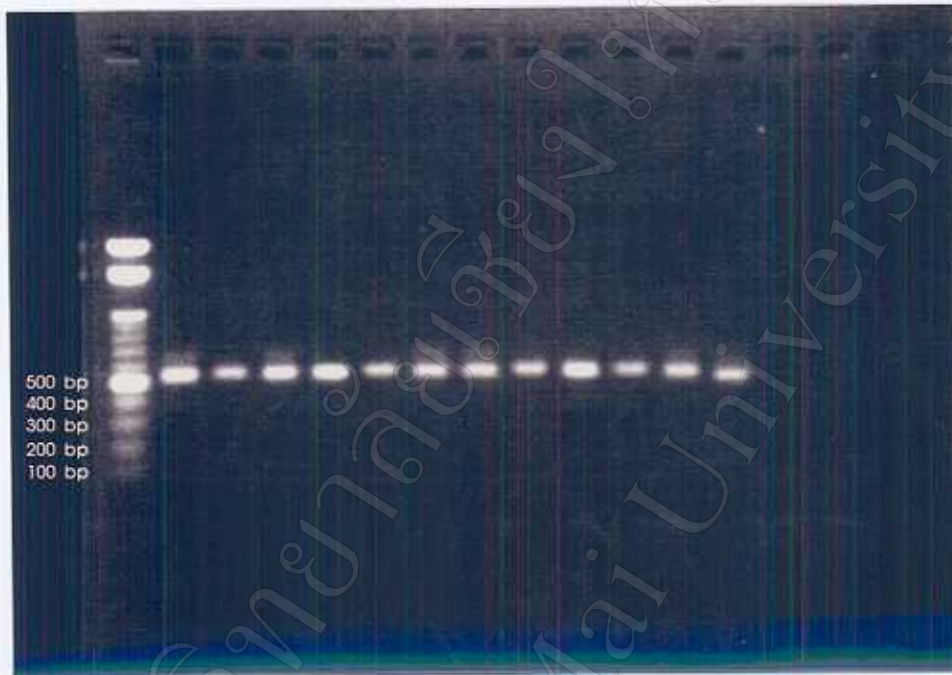
จากการนำเส้นใยของเชื้อราทั้งหมดที่ใช้ในการทดลองมาสกัดดีเอ็นเอตามวิธีที่ได้ดัดแปลงจากวิธีของ Roger และ Bendich(1988) เมื่อได้ทำการตรวจสอบปริมาณดีเอ็นเอ โดยนำดีเอ็นเอที่สกัดได้มาตรวจสอบด้วยวิธีเจลอิเล็กโตรโฟรีซิสพบว่าในทุกตัวอย่างของเชื้อราที่ใช้ในการทดลองปรากฏแถบของดีเอ็นเอที่ชัดเจน โดยแถบดีเอ็นเอที่ปรากฏนั้นมีขนาดใหญ่กว่าขนาดของแถบที่ใหญ่ที่สุดของดีเอ็นเอมาตรฐาน λ Hind III

3. การเพิ่มปริมาณดีเอ็นเอโดยเทคนิค PCR

ผลการเพิ่มปริมาณดีเอ็นเอโดยเทคนิค PCR พบว่าทุกตัวอย่างสามารถให้ผลผลิต PCR ได้ โดยดีเอ็นเอที่ได้มีขนาดประมาณ 500 คู่เบส ดังแสดงในภาพที่ 3

4. การวิเคราะห์ลำดับเบส

จากลำดับเบสที่ได้มากกว่า 500 คู่เบส ของเชื้อรา *F. oxysporum* จำนวน 11 formae spaciales เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับลำดับเบสของเชื้อรา *F. solani* พบว่า ลำดับเบสในตำแหน่ง ITS1 มีขนาด 147 คู่เบส ในทุกตัวอย่าง ยกเว้น *F. oxysporum* f. sp. *cucumerinum* ที่มีขนาด 148 คู่เบส ลำดับเบสในตำแหน่ง ITS2 มีขนาด 151 คู่เบส และลำดับเบสในตำแหน่ง 5.8S rDNA มีขนาด 158 คู่เบส ในทุกตัวอย่าง (ตารางที่ 2) สำหรับเชื้อรา *F. solani* พบว่า ลำดับเบสในตำแหน่ง ITS1 และ 5.8S rDNA มีขนาดเท่ากัน คือ 147 และ 158 คู่เบส ตามลำดับ ยกเว้น ในตำแหน่ง ITS2 ของเชื้อรา *F. solani* พบว่ามีขนาด 165 คู่เบส

ภาพที่ 3 PCR product ที่เกิดจากการเพิ่มปริมาณ rDNA ของเชื้อรา *F. oxysporum* จำนวน 11 formae speciales และ *F. solani* ช่องที่ 1 คือ maker DNA ช่องที่ 2 คือ *F. oxysporum* f. sp. *adzukiicola* ช่องที่ 3 คือ *F. oxysporum* f. sp. *asparagi* ช่องที่ 4 คือ *F. oxysporum* f. sp. *cucumerinum* ช่องที่ 5 คือ *F. oxysporum* f. sp. *cyclaminis* ช่องที่ 6 คือ *F. oxysporum* f. sp. *gladioli* ช่องที่ 7 คือ *F. oxysporum* f. sp. *lycopersici* race 1 ช่องที่ 8 คือ *F. oxysporum* f. sp. *lycopersici* race 2 ช่องที่ 9 คือ *F. oxysporum* f. sp. *radicis-lycopersic* ช่องที่ 10 คือ *F. oxysporum* f. sp. *nicotiana* ช่องที่ 11 คือ *F. oxysporum* f. sp. *phaseoli* ช่องที่ 12 คือ *F. oxysporum* f. sp. *raphani* ช่องที่ 13 คือ *F. solani*

ตารางที่ 2 ความยาวของลำดับนิวคลีโอไทด์ในตำแหน่ง internal transcribed spacer และ 5.8S rDNA ของเชื้อรา *F. oxysporum* จำนวน 11 formae speciales

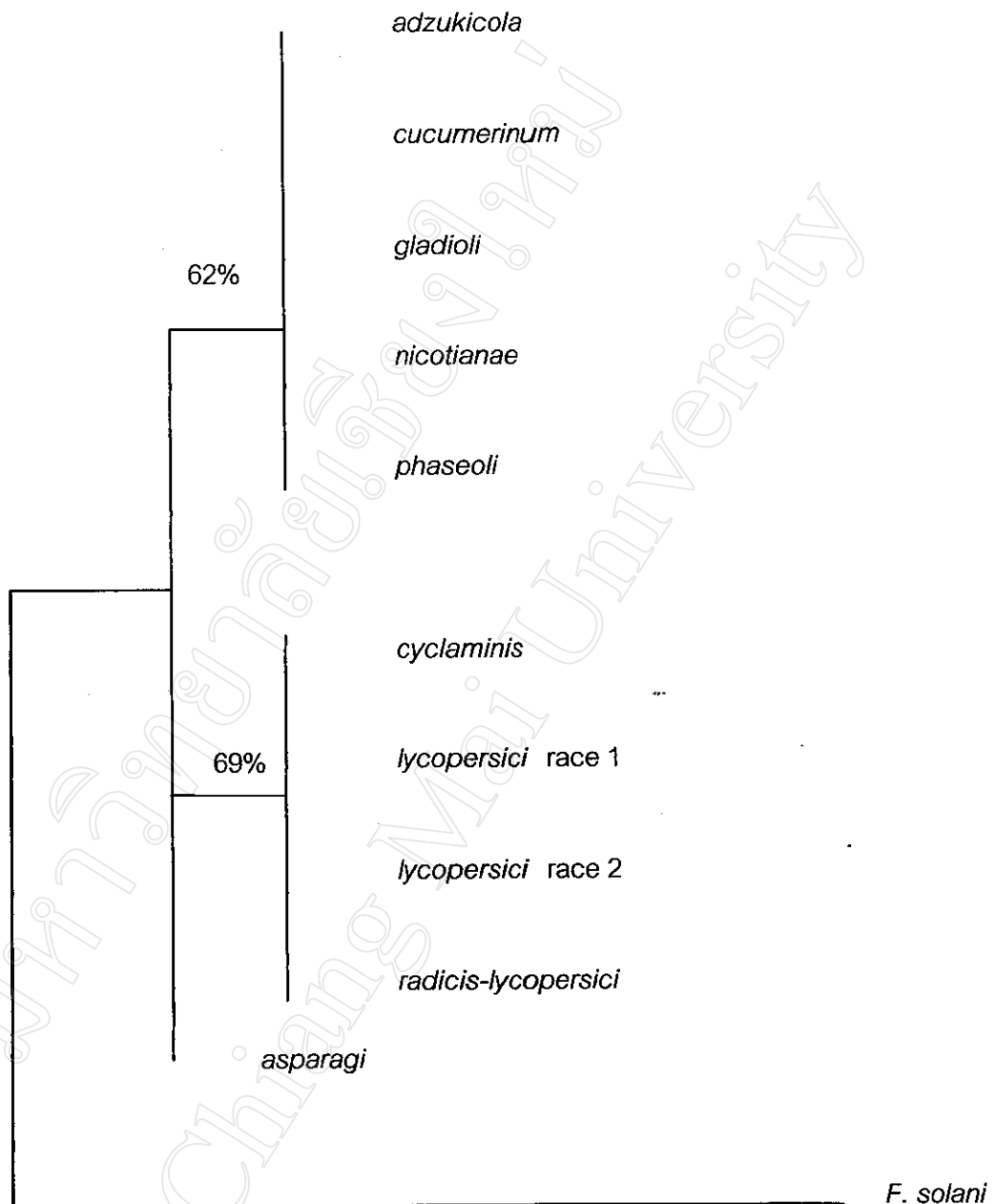
Taxon	Nucleotide length (nt)			
	ITS1	5.8S rDNA	ITS2	Total
<i>F. o. f. sp. adzukicola</i>	147	158	151	456
<i>F. o. f. sp. asparagi</i>	147	158	151	456
<i>F. o. f. sp. cucumerinum</i>	148	158	151	457
<i>F. o. f. sp. cyclaminis</i>	147	158	151	456
<i>F. o. f. sp. gladioli</i>	147	158	151	456
<i>F. o. f. sp. lycopersici</i> race 1	147	158	151	456
<i>F. o. f. sp. lycopersici</i> race 2	147	158	151	456
<i>F. o. f. sp. radicle-lycopersici</i>	147	158	151	456
<i>F. o. f. sp. nicotianae</i>	147	158	151	456
<i>F. o. f. sp. phaseoli</i>	147	158	151	456
<i>F. o. f. sp. raphani</i>	147	158	151	456
<i>F. solani</i>	147	158	165	470

5. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ทางพันธุกรรมเชิงวิวัฒนาการจากลำดับเบส

จากลำดับเบสที่ได้ของเชื้อรา *F. oxysporum* ทั้ง 11 formae speciales เมื่อนำไปวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ทางพันธุกรรมและค่า genetic distance (ตารางที่ 3) โดยใช้ลำดับเบสตำแหน่ง ITS1, 5.8S rDNA และ ITS2 ของเชื้อรา *F. solani* เป็น out group โดยวิธี Parsimony ผลที่ได้พบว่าสามารถแบ่งกลุ่มเชื้อราทั้ง 11 formae speciales ออกได้เป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ประกอบด้วย *adzukicola*, *gladioli*, *raphani*, *cucumerinum*, *phaseoli*, *nicotianae* กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย *cyclaminis*, *lycopersici* race 1, *lycopersici* race2, *radicle-lycopersici* และกลุ่มที่ 3 ประกอบด้วย *asparagi* เมื่อพิจารณาค่า genetic distance ของลำดับเบส (ตารางที่ 3) พบว่ามีค่าระหว่าง 0 – 4.5 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งระหว่างเชื้อรา formae speciales *asparagi* กับเชื้อราใน formae speciales อื่นๆ และ out group พบว่ามีค่า genetic distance เป็น 0.2 เปอร์เซ็นต์

เมื่อเปรียบเทียบกับเชื้อราทั้ง 10 formae speciales และเป็น 4.3 เปอร์เซ็นต์ เมื่อเทียบกับ out group นอกจากนี้ยังพบว่าไม่สามารถใช้ลำดับเบสในตำแหน่ง ITS1, 5.8S rDNA และ ITS2 ในการจัดจำแนกเชื้อราภายในกลุ่มที่ 1 (*adzukicola*, *gladioli*, *raphani*, *cucumerinum*, *phaseoli*, *nicotianae*) ได้เนื่องจากมีค่าความคล้ายคลึงกันของลำดับเบสเท่ากับ 100 เปอร์เซ็นต์ และมีค่า genetic distance เท่ากับ 0.0 เปอร์เซ็นต์ และลำดับเบสในตำแหน่งดังกล่าวก็ไม่สามารถจัดจำแนกเชื้อราภายในกลุ่มที่ 2 (*cyclaminis*, *lycopersici* race 1, *lycopersici* race 2, *radicis-lycopersici*) ได้เนื่องจากมีค่าความคล้ายคลึงกันของลำดับเบสเท่ากับ 100 เปอร์เซ็นต์ และมีค่า genetic distance เท่ากับ 0.0 เปอร์เซ็นต์ เช่นกัน

ภาพที่ 4 phylogenetic tree ที่ได้จากการวิเคราะห์ลำดับเบสในตำแหน่ง ITS1, 5.8S rDNA และ ITS2 ของเชื้อรา *F. oxysporum* ทั้ง 11 formae speciales โดยมีรา *F. solani* เป็น out group (bootstrapping จำนวน 1000 ซ้ำ)